

Oplata pocztowa uiszczona gotówką.

TYGODNIK SPOŁECZNO-GOSPODARCZY CENTRALNEGO OKRĘGU PRZEMYSŁOWEGO

R O K II

№ 15

9. IV. 1939

Punktem naszej ambicji narodowej
powinno być wielokrotne pokrycie su-
my Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej
już w pierwszych dniach jej
subskrypcji.

CENA NUMERU 20 GR.

W AMERYCE 10 CNT.

S A N D O M I E R Z

Pożyczka Obrony Przeciwlotniczej na terenie woj. kieleckiego

Do przeprowadzenia akcji Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej powołana została Liga Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej.

Generalnym Komisarzem Pożyczki został mianowany Prezes Zarządu Głównego LOPP. Generał Broni Leon Berbecki. Wojewódzkimi Komisarzami Pożyczki zostali mianowani Prezesi Wojewódzkich Okręgów LOPP. Powiatowymi i Miejskimi Komisarzami — Prezesi Powiatowych i Miejskich Obwodów LOPP.

Biura LOPP. oddane zostały do dyspozycji Komisarzy Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej.

Podajemy nazwiska Komisarzy Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej i adresy biur LOPP. na terenie województwa kieleckiego.

Komisarz Wojewódzki — Inż. Otmar Kwieciński, Biuro Okręgu Wojewódzkiego LOPP. Kielce, Dom P. W. i W. F. im. Marszałka Józefa Piłsudskiego, telef. nr 14-40.

- Komisarz na powiat Będziński** — Płk. Kijowski, Będzin, ul. Małachowskiego 54 telef. 71-005.
- „ „ **Kielecki** — Rudolf Tadeusz Krzyżanowski, Kielce, ul. Staszica 4, tel. 10-55.
- „ „ **miasto Sosnowiec** — Starosta Grodzki Roman Colonna-Walewski. Biuro Obwodu Miejskiego LOPP. Sosnowiec, ul. Piłsudskiego 24, tel. 63-036.
- „ „ **Dąbrowa Górnicza** — Anna Domaszewska, Biuro Obwodu Miejskiego LOPP. Dąbrowa Górnicza, ul. 3 Maja 2, tel. 68.408.
- „ „ **powiat Stopnicki** — Stefan Wojciechowski, Inspektor Szkolny w Busku Zdroju tel. 29.
- „ „ **Częstochowski** — Sędzia Zygmunt Trzciniński, Częstochowa, ul. Dąbrowskiego 7, tel. 11-48.
- „ „ **Jędrzejów** — Jan Greszta, Naczelnik Urzędu Pocztowego.
- „ „ **Kozienicki** — Dr. wet. Mieczysław Skrzeczkowski. Gmach Starostwa.
- „ „ **Miechowski** — Sędzia Stanisław Staszewski, Miechów, ul. Słowackiego 3.
- „ „ **Olkuski** — Dr. Józef Staśko, Wicestarosta Powiatowy Biuro LOPP. Olkusz, ul. 3 Maja 11, tel. 47.
- „ „ **miasto Ostrowiec** — Notariusz Mieczysław Radwan, Biuro LOPP. ul. Legionów 4.
- „ „ **powiat Opatowski** — Komisarz Powiatowy Policji Państw. Stefan Pokorski, Opatów,
- „ „ **Pińczowski** — Władysław Świdorski, Pińczów, ul. Bandurskiego 8.
- „ „ **Radomski** — Sędzia Franciszek Falkiewicz, Radom, Plac 3 Maja 8, tel. 14-42.
- „ „ **Sandomierski** — Dr. Tadeusz Pracki, Sandomierz, ul. Sokolnickiego 8.
- „ „ **miasto Skarżysko-Kamienna** — Inż. Ildefons Korzeniowski biuro LOPP. ul. 3 Maja 36, tel. 26.
- „ „ **powiat Łżecki** — Inż. Stanisław Brzostowicz, Wierzbnik, ul. Piłsudskiego 126.
- „ „ **Włoszczowski** — Starosta Powiatowy Roman Kędziński.
- „ „ **Zawierciański** — Eugeniusz Wochtman, biuro LOPP. Zawiercie, ul. Słowackiego 10 a, tel. nr. 8.

W biurach tych można składać deklaracje na Pożyczkę Obrony Przeciwlotniczej, uiszczając całkowite lub częściowe należności za zadeklarowaną Pożyczkę oraz składać ofiary na dozbrojenie Polski w powietrzu.

Biura te udzielają poza tym wszelkich informacji dotyczących Pożyczki.

Poza tym deklaracje pożyczkowe przyjmują **wszystkie banki, Komunalne Kasy Oszczędności, P. K. O. i Urzędy Skarbowe.**

Obywatele! Niebezpieczeństwo nie przeminie dopóki nie będziemy dostatecznie przygotowani do obrony.

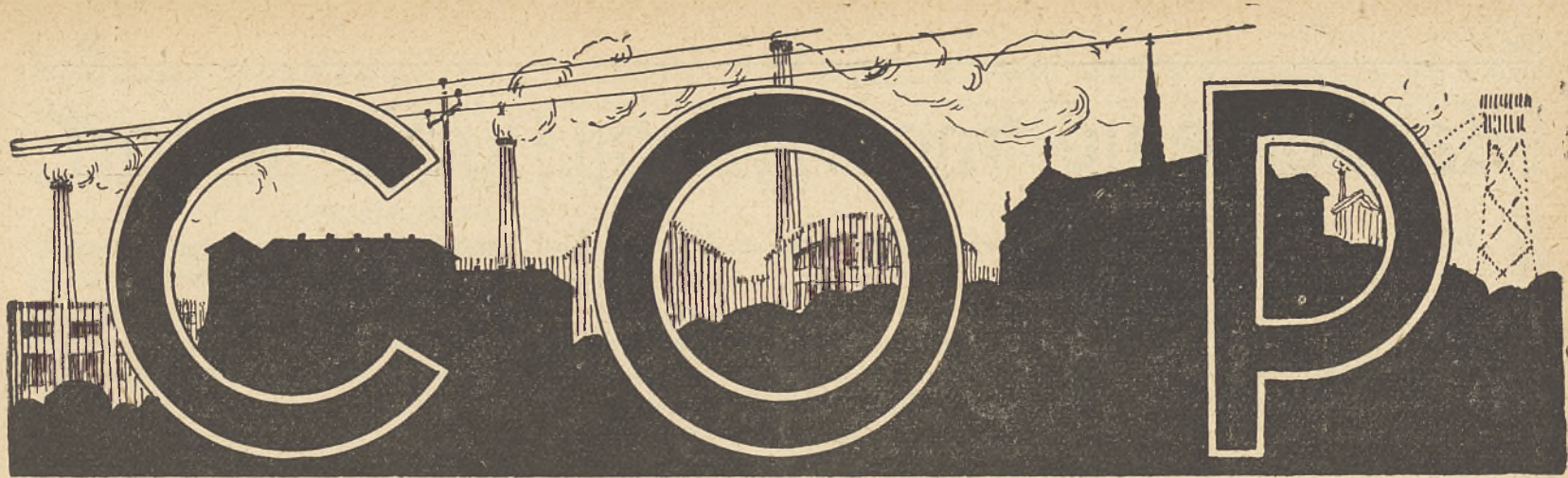
Stało się niezbędnym dla Polski rozbudować czołowy hufiec siły zbrojnej, jakim jest lotnictwo wojskowe.

„Podwójnie daje kto daje szybko”. Toteż śpieszcie, by czemprowadziej deklarować i wpłacać pieniądze na Pożyczkę Obrony Przeciwlotniczej.

Ojczyzna wymaga od nas wzmożonej ofiarności.

W związku z sytuacją międzynarodową cała Europa bacznie śledzi wysiłki Narodu Polskiego. Punktem naszej ambicji narodowej powinno być wielokrotne pokrycie sumy Pożyczki już w pierwszych dniach jej subskrypcji.

TYGODNIK SPOŁECZNO-GOSPODARCZY CENTRALNEGO OKRĘGU PRZEMYSŁOWEGO

ROK II.

Sandomierz, 9 kwietnia 1939 r.

Nr 15

Treść numeru: Zagadnienie motoryzacji kraju a torf — Działalność Oddziału Centralnej Kasy Spółek Rolniczych w Sandomierzu — Konferencja w sprawie akcji spółdzielczej na terenie C. O. P. — Spółdzielczość na terenie szkoły w obwodzie Ostrowieckim — Rozwój L.O.P. w woj. kieleckim — Mielec na obronę przeciwlotniczą i F. O. N. — Wiadomości gospodarcze — Kronika Centralnego Okręgu Przemysłowego. —

Polacy!

Żyjemy w czasach niezwykłych, w których tylko siła daje wolność, a zbrojne pogotowie i nieustająca czujność — zabezpieczają spokojną pracę narodów.

Naród Polski, zjednoczony wokół swej armii i Naczelnego Wodza w spokoju i z godnością oczekuje wszystkiego, cokolwiek może go spotkać na drodze jego rozwoju. Jesteśmy gotowi bronić kart naszej historii ostrzem bagnatów, hukiem dział i warkotem stalowych ptaków.

W obliczu rozgrywających się obecnie zdarzeń musimy — według słów Naczelnego Wodza — pracować „choćby w krzyżach trzeszczało” i „o sile nie zapomnieć”.

Musimy być silni i potężni, aby utrzymać poszanowanie naszych praw u wrogów i miłość u przyjaciół.

Musimy być uzbrojeni, aby móc jak najdłużej w spokoju pracować.

Musimy być każdej chwili gotowi do spełnienia najwznioślejszego obowiązku — obrony Ojczyzny.

Polacy! Rząd Rzeczypospolitej postanowił rozpisać wewnętrzną pożyczkę państwową, przeznaczoną na rozbudowę naszych sił powietrznych i wzmocnienie artylerii przeciwlotniczej.

Pamiętajcie, że każdy nowy samolot, każde nowe działo przeciwlotnicze, to zwiększona gwarancja pokoju dla Polski, a pracy i dobrobytu dla jej obywateli. Niechaj całą Polskę okryją skrzydła samolotów, niech ją ochraniają liczne baterie przeciwlotnicze.

Niechaj rozlegnie się wielki głos wszystkich żyjących w świecie Polaków.

„Dozbroimy Polskę w powietrzu”.

„Nabywajmy Pożyczkę Obrony Przeciwlotniczej”.

Zagadnienie motoryzacji kraju a torf

W Nr 7 tygodnika COP. w art. „Wysokie koszty eksploatacji samochodowej w Polsce” poruszoną została kwestia cen paliwa do motorów samochodowych. Rozumie się, że cena materiałów pędnych decyduje w pierwszym rzędzie o rentowności użytkowania pojazdów mechanicznych, bez względu na koszt samego pojazdu. Cena samochodu wpływa na wysokość amortyzacji tegoż, zaś cena paliwa i smarów stanowi o cenie przejazdu lub transportu.

Przemysł naftowy Polski nie obniży w znacznym stopniu cen benzyny i oliwy. Przemawiają za tym dwa czynniki: brak konkurencji w tej dziedzinie i stałe zmniejszanie się wydajności terenów naftowych. Czyni się poszukiwania nowych złóż ropy, dokonuje się szereg wierceń; przedłuża się okres zasilania samochodów i samolotów tym naturalnym produktem — ale i te zbiorniki podziemne wyczerpują się. Jeżeli się zważy, że rozwój motoryzacji w Polsce — pomimo niekorzystnych warunków — stale się zwiększa, jasnym jest, że to przyspieszy zużycie naturalnego zapasu. Wobec tego należy już teraz przystąpić do realizacji produkcji syntetycznej benzyny na skalę przemysłową. Materiałem wyjściowym może być węgiel kamienny, torf oraz gaz ziemny (metan), a czas wykaże, który z tych związków będzie najodpowiedniejszym do wytwarzania taniego paliwa płynnego.

Osobiście zająłem się pracą nad użytkowaniem torfu. Od 1921 r. zajmuję się na skalę przemysłową, chemiczną przeróbką drzewa — dokonując przy tym szeregu doświadczeń z torfem. Już w zimie 1934/1935 r. wytworzyłem małą próbną instalacją kilkanaście kg sztucznej nafty, dającej piękne białe światło; zaś w kilka miesięcy później uruchomiłem i utrzymałem na chodzie — tym paliwem — 4° cylindrowy motor samochodowy Ford'a.

Przewiduję cenę syntetycznego paliwa płynnego nie przekraczającą 40 gr za 1 kg t. j. ca 32 gr za 1 litr; rozumie się, że przy masowej i ulepszonej produkcji uzyska się cenę jeszcze niższą, ale już ta zniżka ceny, wynosząca 30—35% dotychczasowych cen benzyny, jest bardzo dużym krokiem do zmniejszenia kosztów utrzymania pojazdów mechanicznych. Jeżeli weźmie się jeszcze pod uwagę fakt, że oleje użytkowane przez chemiczną przeróbkę torfu mogą być też dosto-

sowane do potrzeb silników spalinywych, uzyska się również tani smar do motorów samochodowych.

Dawno minął czas, gdy posiadanie pięknego auta dostępne było dla snobów; dziś smukła, luksusowa limuzyna, czy samochód ciężarowy lub maszyna sportowa — są koniecznością. Ile cennego czasu traci się na wyczekiwania w poczekalniach kolejowych, na dojazd ze stacji kolejowej do jakiegoś miasteczka kołmi lub autobusem odbywającym tę drogę raz na 24 godzin? Przewóz towarów samochodem ciężarowym, zwłaszcza na mniejszych odległościach, ma tę dogodność, że towar zostaje dostarczony odbiorcy w

czasie o wiele krótszym aniżeli koleją. Taryfa drobnicowego przewozu koleją jest dla niektórych artykułów stanowczo za droga, jeżeli doda się jeszcze koszty dowozu towarów do stacji kolejowej, następnie dowóz ze stacji odbiorczej do magazynu czy sklepu adresata, koszty awiza i manipulacji — w sumie wyniesie to 8—12 groszy za 1 kg towaru na 100 km; przewóz autem ciężarowym wynosi nawet mniej aniżeli połowę tej ceny i jest bezwzględnie szybszy, przesyłka doręczona jest odbiorcy w dzień jej wysyłki.

Kazimierz Szul

(Ciąg dalszy nastąpi)

Działalność Oddziału Centralnej Kasy Spółek Rolniczych w Sandomierzu w r. 1938

I.

I. Teren działalności Oddziału

Na teren działalności sandomierskiego Oddziału złożyły się powiaty, należące przedtem do 3-ch Oddziałów Centralnej Kasy, a mianowicie:

1. z Oddziału krakowskiego powiaty: Dąbrowa, Dębica, Mielec województwa krakowskiego, Kolbuszowa, Nisko, Rzeszów i Tarnobrzeg województwa lwowskiego, oraz część powiatu Stopnica województwa kieleckiego,

2. z Oddziału lwowskiego powiaty: Jarosław, Łańcut i Przeworsk województwa lwowskiego,

3. z Oddziału warszawskiego powiaty: Iłża, Kielce, Końskie, Opatów, Sandomierz i część stopnickiego—województwa kieleckiego.

Połączenie w jednym Oddziale Centralnej Kasy spółdzielni rolniczych z 3-ch województw i z 2-ch byłych zaborów austriackiego i rosyjskiego, ma swój głęboki sens oraz względami gospodarczo-organizacyjnymi uzasadnioną rację. Teren sandomierskiego Oddziału, w którego skład wchodzi powiaty Rejonu A—surowcowego (Iłża, Kielce, Końskie) oraz Rejonu C—przemysłowego (Dąbrowa, Dębica, Jarosław, Kolbuszowa, Łańcut, Mielec, Nisko, Opatów, Przeworsk, Rzeszów, Sandomierz, Stopnica, Tarnobrzeg), posiada bardzo różnorodną strukturę głównie pod względem rolniczo-produkcyjnym.

Na podstawie uchwały Rady Nadzorczej, powziętej w dniu 1 lipca 1938 r., został otwarty w Sandomierzu 8-my Oddział Centralnej Kasy Spółek Rolniczych, który w dniu 1 września 1938 rozpoczął normalną pracę.

Powołanie do życia tej nowej placówki Centrali finansowej polskich rolniczych spółdzielni zostało wywołane nie tyle koniecznościami, mającymi związek z rozbudową Centralnego Okręgu Przemysłowego, ile potrzebą zbliżenia się do Spółdzielni, by przez łatwiejszą i stałą obserwację ich życia, nawiązanie i utrzymywanie stałego z nimi kontaktu, dążyć wspólnymi siłami do jak największego udoskonalenia pracy oraz rozwoju i rozbudowy Spółdzielni, działających na terenie Oddziału. Nie mniej żywotność i zdolność do odegrania ważnej roli na odcinku pieniężnym, handlowym i rolniczo-produkcyjnym, nie mogą być obojętne dla rozbudowującego się z dnia na dzień C.O.P. Toteż władze Centralnej Kasy Spółek Rolniczych, nie czekając na decyzje czynników miarodajnych co do wyboru miejscowości na centralną siedzibę administracji C. O. P., **wybrały Sandomierz** na siedzibę 8-go Oddziału, **jako centralny punkt Spółdzielni rolniczych** z 3-ch sąsiadujących województw: kieleckiego, krakowskiego i lwowskiego, zainteresowanych bezpośrednio w rozbudowie C. O. P.

Pasywne pod względem produkcji rolniczej ośrodki obok samowystarczalnych i nadwyżkowych, wchodzące w obręb działalności sandomierskiego Oddziału, a mające z natury rzeczy zdecydowany wpływ na kształtowanie się rolniczego ruchu spółdzielczego oraz rozwój rolniczych spółdzielni, stworzyły dla nowootwartego Oddziału korzystne warunki odpowiedniego regulowania spółdzielczego obrotu pieniężnego ze środków terenowych, umożliwiając skuteczną oddziaływanie na słabe gospodarstwo i organizacyjnie spółdzielnie w kierunku ich usprawnienia i ożywienia. Poza tym sam fakt połączenia w Sandomierzu, posiadającym tak wspaniałe tradycje polskie, spółdzielni rolniczych z jednej i drugiej strony Wisły, stanowi wyraźny dowód dążności do całkowitego zatarcia granic zaborczych, a tym samym do zbliżenia i pożytecznej, sąsiedzkiej współpracy spółdzielni, które chociaż powstały w dwóch zaborach, jednak oparte na jednakowej ideologii, tworzą dzisiaj w Odrodzonej Polsce jedną i do jednego celu dążącą rolniczą rodzinę spółdzielczą.

II. Stan i ruch członków

W dniu 1 września 1938 r. liczył Oddział 260 członków, a mianowicie:

1. Kas Stefczyka	220
2. Kas Spółdzielczych	4
3. Banków powszechnych	6
4. Spółdzielni mleczarskich	22
5. Spółdzielni rolniczo-handlowych	4
6. Spółdzielni roln.-spożywczych	3
7. Spółdzielni różnych	1
Razem:	260

W okresie sprawozdawczym przystąpiły do Oddziału 2 nowe spółdzielnie, t. j. jedna Kasa Stefczyka i jedna spółdzielnia rolniczo-przemysłowa. — Zatem w dniu 31 grudnia 1938 r. należało do tut. Oddziału 262 spółdzielnie, a to:

1. Kas Stefczyka	221
2. Kas Spółdzielczych	4
3. Banków powszechnych	6
4. Spółdzielni mleczarskich	22
5. Spółdzielni rolniczo-handlowych	4
6. Spółdzielni roln.-spożywczych	3
8. Spółdzielni różnych	2
Razem:	262

Spółdzielnie oszczędnościowo-pożyczkowe, tak Kasy Stefczyka, jak również banki posiadają wśród swych członków przeważającą znacznie liczbę drobnych rolników, zatem charakter tej grupy naszych członków jest wybitnie rolniczy.

Poza powyższymi spółdzielniami istnieje jeszcze pewna grupa spółdzielni

Poniższa tabelka przedstawia rozmieszczenie spółdzielni w poszczególnych powiatach:

L. p.	Powiat i województwo	Sp-nie oszcz. poż.			Sp-nie mlecz.	Sp-nie handl.		S-nie różne	Razem
		Kasy	b-ki	razem		roln.	spoż.		
1	Iłża	12	—	12	1	1	—	—	14
2	Kielce	12	1	13	—	—	—	—	13
3	Końskie	3	—	3	—	—	—	—	3
4	Opatów	14	—	14	—	—	—	—	14
5	Sandomierz	12	—	12	—	—	—	—	12
6	Stopnica	10	—	10	2	—	—	—	12
	Ogółem w woj. kieleckim	63	1	64	3	1	—	—	68
7	Dąbrowa	10	1	11	—	—	1	—	12
8	Dębica	20	—	20	3	1	—	—	24
9	Mielec	13	—	13	1	—	—	—	14
	Ogółem w woj. krakowskim	43	1	44	4	1	1	—	50
10	Jarosław	24	1	25	6	1	—	—	32
11	Kolbuszowa	8	—	8	—	1	—	—	9
12	Łańcut	23	—	23	4	—	1	1	29
13	Nisko	8	—	8	—	—	—	—	8
14	Przeworsk	12	1	13	3	—	—	—	16
15	Rzeszów	33	1	34	1	—	1	1	37
16	Tarnobrzeg	11	1	12	1	—	—	—	13
	Ogółem w woj. lwowskim	119	4	123	15	2	2	2	144
	Łącznie w Oddziale:	225	6	231	22	4	3	2	262

Jak z powyższego zestawienia widać, największą grupę Członków Oddziału stanowią Spółdzielnie oszczędnościowo-pożyczkowe, których stan organizacyjny i finansowy w dniu 31 grudnia 1938 r. w najgłówniejszych cyfrach przedstawia tabelka:

	Rodzaj Spółdzielni oszcz. poż.		R A Z E M
	Kasy Stefczyka	B a n k i	
Ilość członków	70.199	9.203	79.402
Suma bilansowa	12.315.591	2.105.583	14.421.174
Fundusze wł.	udziały	1.375.791	1.785.322
	fundusz zasobowy	1.831.964	2.050.612
	R a z e m	3.207.755	3.835.934
Wkłady oszczędności	3.625.620	501.857	4.127.477
Kredyty bankowe	4.735.493	623.178	5.358.671
Pożyczki udzielone	9.892.437	1.747.515	11.639.952

związkowych, które do Centralnej Kasy nie należą, a mianowicie:

1. Banków spółdzielczych	40
2. Spółdzielni mleczarskich	79
3. Spółdzielni rolniczo-handlowych	3
4. Spółdz. rolniczo-spożywczych	18
5. Spółdzielni różnych	11
Razem:	151

III Sprawy organizacyjne spółdzielni

Teren działalności Sandomierskiego Oddziału przedstawia pod względem organizacyjno-społdzielczym bardzo różnorodny obraz. Sieć spółdzielni oszczędnościowo-pożyczkowych w niektórych powiatach, jak Nisko, Końskie jest zbyt rzadka i niewystarczająca dla potrzeb terenu, wymagająca przeto odpowiedniego rozbudowania, w innych

powiatach, jak Mielec, Kielce i w pewnym stopniu Iłża, Kolbuszowa, Opatów, Sandomierz, Stopnica spółdzielnie oszczędnościowo-pożyczkowe wymagają wzmocnienia i ożywienia. Wszystkie spółdzielnie kredytowe, a zwłaszcza mające siedzibę w ośrodkach przemysłowych, winny zainteresować się sprawą pozyskania wkładów oszczędności z nowo-otwartych źródeł zarobków ludności robotniczej, zwłaszcza pochodzącej z terenów działania spółdzielni. Poza tym spółdzielnie te winny zorganizować planową akcję kredytową w celu finansowania specjalnej produkcji rolniczej, przeznaczonej na aprowizację ośrodków przemysłowych, jak warzywnictwo, sadownictwo, mleczarstwo i tp.

Na odcinku spółdzielczości mleczarskiej oraz rolniczo-handlowej, poza

nielicznymi wypadkami, Sandomierski Oddział Centralnej Kasy nie miał — niestety — w roku 1938 podstawy i okazji do odpowiedniej współpracy, która w takiej czy innej formie podjęta i utrzymana, niewątpliwie przyczyniłaby się do wzmocnienia i ożywienia poszczególnych spółdzielni, a organizacyjne z Centralną Kasą powiązanie wszystkich polskich, rolniczych spółdzielni przyczyniłoby się do tym większego scementowania i wzmocnienia rolniczej organizacji spółdzielczej, która w życiu gospodarczym wsi stanowi nie zastąpioną pomoc oraz niezawodne oparcie gospodarczo-społecz-

ne. Dlatego w zamierzeniach swych Oddział stawia sobie za cel i obowiązek organizacyjny skupić w Sandomierskim Oddziale Centralnej Kasy Spółek Rolniczych wszystkie polskie rolnicze spółdzielnie, nie czekając aż potrzeba kredytu zmusi je do wstępowania w szeregi naszych członków. Nie chodzi tu bowiem tylko o powiększenie liczby członków Centralnej Kasy oraz jej obrotów pieniężnych, ale o rzecz z punktu widzenia interesów drobnego rolnictwa, podstawową, **o koncentrację i koordynację wszystkich sił na jednym wspólnym froncie spółdzielczym.**

czenie referent podkreślił, jako zasadnicze wskazanie, że praca ta winna być całkowicie niezależną od zabarwień politycznych.

Po referacie p. Chrystowskiego rozwinęła się parugodzinna dyskusja, w której najpierw zebrani przedstawiciele rad okręgowych dali sprawozdania z dotychczasowego ruchu spółdzielczego na swych terenach, przedstawili również przeszkody, na jakie się natrafia w rozwoju tej pracy w poszczególnych okręgach. Dyskusja wykazała, że w niektórych powiatach spółdzielczość choć powoli, ale stale wzrasta, gdy w drugich zakładanie i wyrastanie nowych spółdzielni dokonywa się szybko „jak grzyby po deszczu”, ale również i szybkie jest zamieranie wielu jednostek spółdzielczych, zwłaszcza tam, gdzie brak należytych warunków do rozwoju nowo utworzonej placówki spółdzielczej.

Po zakończeniu dyskusji p. dyrektor Dippel, zreasumowawszy cały materiał sprawozdawczy z terenu, udzielił zebrany wskazówek, jak w jakich miejscowościach postępować należy, by dostosować swą działalność do wzrastających stale zagadnień gospodarczych na terenie C.O.Pu. Wszyscy zebrani uważają, że tam, gdzie zaangażuje się mocno kapitał prywatny, musi być też miejsce i dla kapitału spółdzielczego, będącego wykładnikiem społecznych sił, co jest szczególnie ważne w dobie obecnej, kiedy na byt nasz czyhają potężni i niespokojni sąsiedzi.

Ożywione i zajmujące obrady zostały zakończone o godz. 18-tej życzeniem, by takie zagadnienia i w ten sposób poruszać przynajmniej raz w roku.

A. Ł.

Konferencja w sprawie akcji spółdziel. na terenie C. O. P.

W związku z coraz bardziej wzrastającym zagadnieniem podniesienia stanu przemysłowo-handlowego i ekonomicznego na terenie C.O.Pu wysuwają się także problemy spółdzielcze, zdążające również do podniesienia gospodarki społecznej. Związek spółdzielni „Społem”, trzymając rękę na pulsie tych zagadnień, w d. 16 b. m. urządził w Sandomierzu zjazd kierowników swych oddziałów, przedstawicieli Rad Okręgowych z terenu Centralnego Okręgu Przemysłowego, a mianowicie z Okręgów: krakowskiego (część), kraśnickiego, ostrowieckiego i rzeszowskiego z p. inż. Ignacym Solarzem, dyr. Uniwersytetu Ludowego w Gaci i Przeworska na czele. Nadto zostali zaproszeni i byli obecni: dyrektor wytwórni owocowej w Dwikozach p. Walczakowski, dyr. Gimnazjum Kupieckiego w Skarżysku-Kamiennej p. Ant. Fijałek i inni. Na obrady przybyli z Warszawy przedstawiciele Centrali Związku „Społem” na czele z p. dyrektorem Dipplem, który kierował obradami.

Na wstępie zebrani wysłuchali referatu Al. Chrystowskiego, instruktora organizacyjnego związku na temat: „O możliwościach rozwoju ruchu spółdzielczego w Centralnym Okręgu Przemysłowym”. W referacie tym referent wykazał obecny stan liczebny spółdzielni we wszystkich 10 powiatach w obrębie C.O.Pu, stwierdził zarazem istnienie całego szeregu miejscowości, w których dotąd brak instytucji spółdzielczych. Na Rady Okręgowe spada obowiązek zakładania spółdzielni spóżywców, jako wyraz ruchu gospodarczego warstw ekonomicznie słabych: robotników, chłopów i pracowników umysłowych. Łączy się z tym obrona rodziny pracowniczej przed wyzyskiem spekulantów handlarskich, przed lichwą

żywnościową i jej skutkami. Dziś liczymy w tych 10 powiatach 85 spółdzielni mających razem 139 sklepów, ale stan ten jest niewystarczający: jeszcze istnieje z górą 50 miejscowości, nadających się do zakładania placówek spółdzielczych.

Następnie referent proponuje to, co zresztą na terenie Rady (ostrowieckiej) zostało już zrobione, mianowicie rozesłanie kwestionariusza do różnych osób we wszystkich dotąd niewykorzystanych miejscowościach na poszczególnych terenach okręgów w C.O.P-ie, o możliwościach organizacyjnych spółdzielni spóżywców; po otrzymaniu tych kwestionarzy należy zwołać konferencję działaczy społecznych bez różnicy przekonań politycznych i w porozumieniu z nimi urządzić kursy dla organizatorów spółdzielni oraz dla kandydatów władz i pracowników spółdzielni. Zaprosić trzeba do tej pracy i miejscowe nauczycielstwo. Na zakoń-

Konieczność walki z nielegalnym rzemiosłem i t. zw. podpisywaczami

W Izbie Rzemieślniczej w Łodzi odbyła się konferencja przedstawicieli rzemiosł budowlanych i metalowych, zwołana dla omówienia sprawy powierzenia prac rzemieślnikom nielegalnym, t. zw. „podpisywaczom” i kształtowania się cen.

P. dyrektor Izby, St. Dobosz, w przemówieniu charakteryzującym stosunki, które wytworzyły się w roku ub. w związku z zarządzeniem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych o uporządkowaniu wyglądu miast, podkreślił, iż korzystając z dużego zapotrzebowania na siły fachowe, podejmowali prace murarskie, malarskie i ciesielskie rzemieślnicy nielegalni i niewykwalifikowani, narażając zarówno rzemieślni-

ków legalnych, jak i właścicieli na poważne straty. Ponadto z tychże samych powodów silniej niż zwykle dała się odczuć działalność t. zw. „podpisywaczy”, tj. rzemieślników, którzy nie przyjmując prac do wykonania, podpisywali za pewnym wynagrodzeniem deklaracje, powierzając wykonanie robót rzemieślnikom nielegalnym. Ten stan rzeczy spowodował, iż wytworzona koniunkturę tylko w nieznacznym stopniu wykorzystywać mogli rzemieślnicy legalni, gdyż nielegalni, zatrudniając niskopłatnych robotników niewykwalifikowanych i nie płacąc żadnych świadczeń socjalnych oraz podatków, podawali ceny, przy których rzemieślnik legalny musiałby pracować ze stratą.

Zebrani wypowiedzieli się za energicznym i skutecznym przeprowadzeniem walki z nielegalnym rzemiosłem i „podpisywaczami” oraz uchwalili następującą rezolucję: „zebrani na konferencji w Izbie Rzemieślniczej przedstawiciele zarządów cechów rzemieślniczych grupy budowlanej, wskazując na ujemne skutki powierzania w sezonie 1938 r. robót, związanych z porządkowaniem wyglądu zewnętrznego nieruchomości — elementom niewykwalifikowanym, wyrażające się z jednej strony w niefachowym i partackim — z drugiej zaś z oszpecającym i niekiedy wręcz szkodliwym wykonaniu, powodującym straty właścicieli nieruchomości — zwracają się do zainteresowanych w imię własnego dobra, by w związku z przewidzianą dalszą akcją

porządkowania miasta — oddawali prace wyłącznie rzemieślnikom legitymującym się kartą rzemieślniczą, jak również występują do władz przemysłowych I-ej i II-giej instancji z prośbą o przeprowadzenie w sezonie budowlanym energicznej walki z osobami uprawiającymi rzemiosło nielegalnie.

Zgromadzeni przedstawiciele cechów stwierdzając, że legalne zakłady rzemieślnicze są w stanie całkowicie sprostać zwiększonemu w tym okresie zapotrzebowaniu i zapowiadając, że cechy rzemieślnicze będą zdecydowanie przeciwdziałać wszelkim próbom nieuzasadnionej gospodarczo wyżki cen, apelują jednocześnie do wszystkich rzemieślników o zwalczanie spekulacji w tej dziedzinie”.

P. A. A.

SPÓŁDZIELCZOŚĆ NA TERENIE SZKOŁY W OBWODZIE OSTROWIECKIM

Na terenie działalności Rady Okręgowej w Ostrowcu mamy takie miejscowości zarówno wsi większe, kościelne, jak nawet i miasteczka, zwane u nas dotąd często z rosyjskiego osadami, gdzie brak jeszcze stowarzyszeń spółdzielczych, bo nie ma tam warunków do ich założenia i rozwoju: albo brak dotąd należytego uświadomienia obywateli o celach i zadaniach spółdzielczości w dobie obecnej, albo też brak ludzi, którzy mogli stowarzyszenie to umiejętnie i solidnie poprowadzić, a czasem nawet na przeszkodzie stoi brak odpowiedniego lokalu, co zresztą w praktyce okazuje się zawsze niezbyt poważną rzeczą. W takich, jeszcze odłogiem leżących miejscowościach, ma najwięcej do zrobienia szkoła powszechna. Tak też rozumie doniosłość sprawy podniesienia ekonomicznego środowiska pracujące w tych szkołach nauczycielstwo, zakładające po szkołach spółdzielnie uczniowskie, mające na celu najpierw zaopatrywanie dzieci w podręczniki i wszelkie materiały piśmienne w gatunkach możliwych, a zarazem i w cenach dostępnych, jak również i drugi cel, obliczony w skutkach na dalszą metę: wyrobienie przyszłych spółdzielców, którzy, przeszedłszy teoretycznie i praktycznie pracę w spółdzielczości szkolnej z zastosowaniem jednania członków i prowadzenia spółdzielni uczniowskiej wraz ze skromnymi początkami rachunkowości (przynajmniej z użyciem książek kasowej, sklepowej i udziałowej) — mogą następnie w życiu być przydatnymi do prowadzenia spółdzielni dla dorosłych. Łatwiej im wtedy będzie uzupełnić posiadane wiadomości na kur-

sach, urządzanych w tym celu corocznie przez Radę Okręgową.

Jak tę sprawę postawić na właściwej drodze i poinformować oraz zachęcić do jej prowadzenia nauczycielstwo, wskaże to Rada Okręgowa przy Oddziale Związku „Społem” w Ostrowcu, inicjując specjalne krótkotrwałe, najczęściej dwudniowe, kursy dla opiekunów spółdzielni uczniowskich, na które zwykle przyjeżdża z Centrali Związku fachowiec, najczęściej p. Pożniak, autor przewodnika dla nauczycielstwa p. t.: „Rachunkowość spółdzielni uczniowskich”. Fachowiec taki praktycznie przeprowadza z uczestnikami kursu rachunkowość w spółdzielni szkolnej. Przecwiczone i dobrze uświadomione nauczycielstwo, będąc samo w większości członkami księgarń spółdzielczych — tych mamy w pow. opatowskim i sandomierskim 3 — przeszło w roku ub. o krok dalej: urządziło w Opatowie tygodniowy kurs dla dzieci z oddziałów 6-tych i 5-tych — członków zarządów spółdzielni szkolnych. Na kursie tym poza lekcjami z dziedziny ruchu spółdzielczego i jego historii dzieci zostały teoretycznie i praktycznie przeszkolone w prowadzeniu spółdzielni szkolnej. Na zakończenie kursu została urządzona wycieczka dzieci do zakładów wytwórczych w Kielcach, co wraz z obejrzeniem zabytków kieleckich pozostawiło w pamięci dzieci niezatarte wspomnienie z kursu, który ich tak wielu pożytecznych rzeczy nauczył.

A. Ł.

Ogłaszajcie się

w „C.O.P.”

Działalność Oddz. Pow. Związku Straży Pożarnych w Mielcu

W okresie sprawozdawczym roku 1938/39. Oddział Powiatowy Zw. S. P. w Mielcu realizował swe prace na podstawie wytycznych wydanych przez Władzę państwową, przez Zarząd Główny Związku, oraz w oparciu o plan pracy, uchwalony przez Radę Oddz. Pow., tudzież przez Zarząd Oddz. Pow. —

Na terenie powiatu mieleckiego istnieje 9 rejonów i 79 O. S. P., w których zrzeszonych jest do 2.000 członków czynnych i wspierających. — Pod względem prac wyszkoleniowych przeprowadzono kurs pożarniczo-podstawowy I—III st. dla oficerów i naczelników straży miejskich i wiejskich; kurs dla mechaników motopomp, oraz kurs administracyjno-gospodarczy dla sekretarzy, skarbnika i gospodarzy straży. — Obok wyszkolenia podstawowego przeszkalało strażę w dziale przeciwpożarowym, wf. oraz specjalnym jak gosp. — adm. i technicznym. — Z innych działów prac wysunięto na czołowe miejsca prace żeńskich drużyn pożarniczo-samarytańskich jako łączące się bezpośrednio z udziałem opl. — pożarowej.

W powiecie istnieje 5 jednostek żeńskiej służby pożarniczej o ilości do 100 członkiń. — W porównaniu z latami ubiegłymi zaopatrzenie straży w sprzęt znacznie się zwiększyło dzięki umiejętnej i planowej gospodarce Oddziału Powiatowego w Mielcu. Straże powiatu mieleckiego otrzymały sprzętu na kwotę dochodzącą do 5.000 zł. Obrona przeciwpożarowa na terenie powiatu mieleckiego uczyniła w roku sprawozdawczym duży krok naprzód. Rezultaty te zawdzięcza powiat społecznemu w przynależności członków S. P., a także ofiarności społeczeństwa. Jak z tego wynika, czynnik społeczny w dalszym ciągu odgrywa w działalności S. P. decydującą rolę, która jednak wobec dzisiejszych zadań S. P., związanych ściśle z zagadnieniem obronności Państwa jest niewystarczająca. —

mgr. Kutrzeba Tadeusz

Rozwój L.O.P.P. w Województwie Kieleckim

W dniu 26 nb. m. odbył się w Kielcach zjazd Prezesów i Skarbników Obwodów Powiatowych i Miejskich L.O.P.P. z województwa kieleckiego. Miał on na celu ustalenie programu prac na r. 1939 tak w dziedzinie organizacji jak i wykonywania prac zwią-

zanych z przygotowaniem kraju i ludności do obrony przeciwlotniczo-gazowej.

Zjazd uchwalił powiększyć ilość instruktorów oplg., by we wszystkich ośrodkach móc pouczyć ludność o zachowaniu się w czasie nalotów nieprzyjacielskich oraz rozwinąć akcję mającą na celu zwiększenie dochodów niezbędnych na utrzymanie i rozszerzenie szkół lotniczych Okręgu Kieleckiego L.O.P.P. przygotowujących kadry pilotów do obrony kraju.

Drogami prowadzącymi do powiększenia dochodów instytucji będzie dalszy werbunek członków L. O. P. P. spośród sfer inteligenckich i handlowych oraz spośród włościanstwa, poza tym pozyskiwanie ofiar od przemysłu, deklarowanych w ratach miesięcznych.

Należy stwierdzić, że L. O. P. P.

zyskuje coraz więcej uznania i poparcia na terenie województwa ze strony miejscowego społeczeństwa.

Ilość członków L.O.P.P. w województwie kieleckim wzrosła w ciągu ubiegłego roku około 40.000 osób. W związku z tym zaznacza się stałe powiększanie dochodów L.O.P.P. głównie ze składek i ofiar.

Największą liczbę członków LOPP. w województwie kieleckim stanowi świat pracy, który swymi składekami zasila najbardziej fundusze L.O.P.P.

To głębokie zrozumienie zadań L.O.P.P. wśród szerokich warstw społeczeństwa polskiego pozwala Lidze wykonywać terminowo i w całości prace, polecane przez władze państwowe, a mające na celu przygotowanie ludności do obrony przeciwlotniczo-gazowej.

O pełne wyzyskanie komunikacji wodnej w C. O. P.

Życie gospodarcze — przemysł, handel i rzemiosło rozwijające się w Centralnym Okręgu Przemysłowym w tempie więcej niż amerykańskim, napotykają w swym zwyczajnym pochodzie na trudności, wynikające z nieprzygotowania tego terenu na przyjęcie i należyte obsłużenie tylu placówek przemysłowych i handlowych. Jedną z najpoważniejszych bolączek to kwestia komunikacji. Zarówno drogi kolejowe bite, jak i ilość linii kolejowych pozostawiają dużo do życzenia i są poważnym hamulcem w postępie uprzemysłowienia.

Te braki jednakże nie prędko dadzą się usunąć. Wypełnienie ich rozłożyć trzeba na lata. A rozwój przemysłu i handlu nie może jednak czekać na zapełnienie tych luk. Życie gospodarcze siłą raz nadanego rozpędu idzie naprzód i nie mogąc usunąć — omija przeszkody, a braki wyrównuje i zastępuje.

Tak na przykład brak komunikacji kołowej — zastąpiony został wyzyskaniem — dróg wodnych, które w znacznej mierze wyrównują brak dostatecznej ilości linii kolejowych i dróg bitych.

Zresztą dróg wodnych nie sposób uważać li tylko za środek zastępczy, odgrywają one bowiem wielką rolę i nadal nawet przy najsilniejszym rozwoju komunikacji kołowej — będą miały znaczenie zasadnicze dla przewozu niektórych artykułów a wyzyskane być mogą dla wszystkich.

Przy obecnych brakach lokomocji lądowej w COP bardzo ważnym czynnikiem jest specjalne dla potrzeb Cen-

tralnego Okręgu stworzona jednostka żegluga p. n. „Lloyd Sandomierski”, która na linii Wisły od Krakowa aż po Gdynię oraz na liniach węzła Nadnoteckiego utrzymuje regularną komunikację towarową, łącząc bezpośrednio ziemie Centralnego Okręgu Przemysłowego z morzem i portem polskim. — Jest to motyw o nader istotnym znaczeniu.

Jeżeli chodzi o komunikację pasażerską i pospieszne przesyłki towarowe — to rolę tę doskonale spełniają linie Polskiej Żeglugi Rzecznej „Vistula”.

Często się słyszy głosy podnoszące turystyczne walory podróży drogą wodną. Jest to zbyt jednostronne. Obok turystycznych i wypoczynkowych zalet, nie trzeba zapoznawać motywu znacznej oszczędności przy podróży statkiem. Spróbujmy przeprowadzić taką kalkulację: kupiec, który wybiera się po zakupy do Warszawy (np. z Sandomierza) jadąc statkiem oszczędza około 50 proc. ceny biletu kolejowego, podróż odbywa się w warunkach zdrowotnych o wiele lepszych niż przy komunikacji kolejowej, a wybrawszy się w drogę w niedzielę lub święto nie tylko nie traci się dnia, ale zyskuje idealny wypoczynek i odprężenie dla nerwów, wyczerpanych pracą.

Sezon żeglugaowy zaczyna się. Zbliżającą się wiosnę należy wykorzystać dla przeprowadzenia intensywnej propagandy na rzecz najpełniejszego wykorzystaniu komunikacji wodnej zarówno dla potrzeb towarowych, jak i przewozu pasażerów.

Mielec na obronę przeciwlotniczą i F. O. N.

Zarząd Obwodu Powiatowego L. O.P.P. w Mielcu, wykazujący pod prezesurą p. inspektora szkolnego Piotra Adamskiego z roku na rok coraz to żywotniejszą działalność, zwraca się do ogółu obywateli powiatu mieleckiego z apelem o poparcie Organizacji w jej pracach przez wykupywanie pożyczki na Obronę Przewodniczą, liczne wpisywanie się na członków, zaopatrywanie się w maski i sprzęt dla celów samoobrony, karną współpracę z komendantami bloków i innymi władzami Organizacji. —

Wypadki na terenie międzynarodowym rozgrywają się w błyskawicznym tempie. Nieprzygotowany do obrony nie jest pewny jutra. W wojnie współczesnej pierwsze miejsce zajmuje lotnictwo. Jedną z najważniejszych organizacji przygotowujących ludność do obrony przeciwlotniczej jest L.O.P.P. która w roku ubiegłym dała Państwu 128 samolotów bojowych, nie licząc innego sprzętu i prac. — W świetle powyższych danych Zarząd Obwodu L.O.P.P. w Mielcu uważa, że należyte wypełnienie przede wszystkim subskrypcji pożyczki na Obronę Przewodniczą oraz **składania** datków na F.O.N., wynika nie tylko z poczucia obowiązku obywatelskiego, ale i dobrze zrozumianego własnego interesu, a szczególnym obowiązkiem każdego Polaka jest należenie do L.O.P.P. —

Niech apel ten popłynie po przez cały teren Centralnego Okręgu Przemysłowego w pow. mieleckim — którego chlubą są Państwowe Zakłady Lotnicze — i niech nikogo nie braknie przy subskrypcji pożyczki na Obronę Przewodniczą, niech każdy złoży choćby drobny datek na F.O.N. i niech każdy wstąpi w szeregi członków L.O.P.P.

Zapisy przyjmują w Mielcu: księgarnia E. Dębickiego, w powiecie w Kołach miejscowych L.O.P.P., a gdzie nie ma Kół — Kierownictwach Publicznych Szkół Powszechnych. — O wynikach tego apelu podawane będą komunikaty w prasie. —

k.t.

PUNKTEM NASZEJ AMBICJI NARODOWEJ POWINNO BYĆ WIELOKROTNE POKRYCIE SUMY POŻYCZKI OBRONY PRZECIWLOTNICZEJ JUŻ W PIERWSZYCH DNIACH JEJ SUBSKRYPCJI.

Kronika

SANDOMIERZ

Korpusy Oficerski i Podoficerski miejscowego pułku złożyły kwotę 6.000 zł. na Fundusz Obrony Narodowej. —

*

W dniu 6 b. m. ofiarodawca, który prosił o niepodawanie jego nazwiska, złożył na ręce P. Starosty Powiatowego w Sandomierzu obligację Pożyczki Inwestycyjnej na 200 zł z przeznaczeniem na F. O. N.

*

Zarząd Powiat. Związku Strzeleckiego w Sandomierzu na posiedzeniu swym odbytym w dniu 1 kwietnia br. pod przewodnictwem wiceprezesa Zarządu Z. S. wicestarosty Kazimierza Tutaja, manifestując swe uczucia w obecnej sytuacji międzynarodowej — postanowił uroczystie wysłać do Naczelnego wodza Marszałka Śmigłego-Rydza telegram następującej treści:

„W obliczu poważnej sytuacji międzynarodowej, gdy o losach narodów decyduje niezłomna wola i postawa bojowa całego społeczeństwa, Zarząd Powiatu Związku Strzeleckiego w Sandomierzu i całe strzelectwo powiatu sandomierskiego w poczuciu wielkiej siły naszej armii a zarazem w trosce o dobro i interes naszego Państwa oczekuje z całym spokojem i rozwagą dalszych wypadków i melduje swą gotowość patriotyczną, oddając się całkowicie pod rozkazy i do dyspozycji Pana Marszałka a zarazem przesyła wyrazy czci i hołdu”.

Jednocześnie Zarząd Powiatu Z.S. w Sandomierzu przekazał na Fundusz Obrony Narodowej kwotę 200 złotych ze swych pozostałości kasowych.

*

Rodzina Rezerwistów w Sandomierzu złożyła na F.O.N. kwotę zł. 50.

*

Samorząd uczniów gimnazjum i liceum państwowego im. Marszałka Piłsudskiego zadeklarował na F.O.N. kwotę zł. 300.

*

Przed dniem subskrypcji, tj. do b. m. włącznie zgłoszono do miejscowej K.K.O. 59 deklaracji na ogólną kwotę 27. 420 zł.

Bank Ziemi Sandomierskiej zasubskrybował 3000 zł. do 4 bm.

*

Na terenie Sandomierza subskrypcję Pożyczki Przeciwlotniczej przyjmują następujące instytucje: P.K.O., Urząd Skarbowy, Komunalna Kasa Oszczędności (i oddział w Staszowie), Centralna Kasa Spółek Rolniczych, Bank Ziemi Sandomierskiej i „Bratnia Pomoc”.

*

W dniu 4 b. m. odbyło się organizacyjne zebranie Powiatowego Komitetu Pożyczki Przeciwlotniczej. Zebraniu przewodniczył prezes Obwodu L.O.P.P. Dr. Pracki, obwodowy Komisarz Pożyczki. Do Komitetu wybrani zostali przedstawiciele wszystkich organizacji i społeczeństwa m. Sandomierza i pow. sandomierskiego z p. Starostą Powiatowym Dr L. Polanowskim na czele.

Celem Komitetu jest organizacja pracy, mająca na celu ułatwienie subskrypcji Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej na terenie powiatu sandomierskiego.

*

Sandomierski oddział Związku Oficerów Rezerwy wysłał do Marszałka Polski depeszę następującej treści: „Z.O.R. Sandomierz melduje Ci posłusznie, Panie Marszałku, że z całą gotowością i czujnością oczekuje Twych rozkazów, by móc w obronie Najjaśniejszej Rzeczypospolitej oddać życie i mienie”.

*

Dzięki skoordynowanej pracy LOPP., władz państwowych, samorządowych, szkół miejscowych i zrozumieniu społeczeństwa — Sandomierz zdał pomyślnie egzamin z przygotowania do obrony przeciwlotniczej—gazowej.

*

W dniu 14 marca otwarta została firma p.n.Sandomierski Przemysł Drzewny, S—ka z ograniczoną odpowiedzialnością. Właścicielami firmy są Zofia Przedpeńska i E. Szaraniec.

Zadaniem Spółki jest eksploatacja drzewostanu, prowadzenie zakładów mechanicznej obróbki drzewa oraz skup i sprzedaż na r-k własny i osób trzecich. Firma posiada własne składy drzewa.

S—ka ta współpracuje z Dyrekcją Paged, Lasy Państwowe.

Podkreślić należy, iż jest to jedyna tego rodzaju chrześcijańska placówka na terenie C.O.P. Te względy rokują Sandomierskiemu Przemysłowi Drzewnemu pomyślny rozwój.

*

Związek Pracy Ob. Kobiet w Sandomierzu urządził w sobotę święcone dla 106 najbiedniejszych dzieci miasta.

PUŁAWY

Zarządzeniem Lubelskiej Izby Rolniczej w puławskim powiecie zamknięta została śmietanczarnia w Osinach gm. Końskowola i maślarnia w Młynkach tejże gminy. Spółdzielnie te nie odpowiadały stawianym wymaganiom przewidzianym w rozporządzeniu Ministra Roln. i Ref. Roln. z dn. 15/X. 36 r.

Likwidacja spółdzielni będzie mieć również pewien wpływ na rejonizację mleczarni w powiecie.

*

Z dniem 1 kwietnia br. w Kurowie (pow. puławski) uruchomiony został ośrodek zdrowia, prowadzony pod nadzorem Wydziału Powiatowego. Wydział przejął również z dniem 1 kwietnia już istniejący ośrodek w Opolu i Puławach. Razem więc Wydział prowadzić będzie w powiecie trzy ośrodki zdrowia. Na ten cel przeznaczył ok. 25 tys. złotych.

*

Z dniem 1 kwietnia br. od powiatu puławskiego odpadła jedna z gmin, a mianowicie Irena, która przeszła do powiatu garwolińskiego a z nim do województwa warszawskiego. Gmina ta liczy 1262 gospodarstw mniejszej własności i 1 większej. Przeważają tam gospodarstwa drobne od 2 do 5 ha, których jest 451.

Na terenie gminy nie ma żadnych zakładów przemysłu rolnego. Jest to ubogi teren i wielce zadłużony, jeśli chodzi o rolnictwo; lepiej stoją miasta tj. sama Irena i Dęblin.

RZESZÓW

W m. Niebylec (ca 2 tys. mieszkańców) prowadzone są wiercenia ropy naftowej. Wiercenia, doprowadzone już do pewnej głębokości, stwierdziły poważne źródła.

W związku z tymi pracami związała się na miejscu spółdzielnia chłopska do eksploatacji szybu. Ludność m. Niebylec jest jednak biedna,

C. ULRICH

NASIONA — DRZEWA

Zboża siewne — Sadzeniaki ziemniaczane

Centrala — Warszawa
Ceglana 11, tel. 568—60
Cenniki bezpłatnie

toteż potrzebne są większe kapitały, które przyczyniłyby się do rozwoju przemysłu naftowego w tej części Centralnego Okręgu Przemysłowego.

*

W m. Trzciana (pow. rzeszowski) uruchomiona została ostatnio nowoczesna cegielnia spółdzielcza. Cegielnia powstała dzięki pomocy Centralnej Kasy w Sandomierzu, która udzieliła 35 zł subwencji na dokończenie prac i uruchomienie. —

KOŃSKIE

W m. Przedbórz (pow. konecki) zawiązała się spółdzielnia przetworu wełny. Spółdzielnię zasilił kapitałem częściowo Fundusz Pracy, a częściowo B. G. K. Przetwórnia, która zainstalowała już wszystkie maszyny, posiada bardzo duże możliwości rozwojowe. Na razie produkcja przewiduje materiały na rynek wewnętrzny (chłopskie wełniaki).

Ostatnio spółdzielnia zgłosiła się do Centralnej Kasy Spółek Rolnych w Sandomierzu o finansowanie placówki celem powiększenia kapitału obrotowego.

ŁAŃCUT

W dążeniu do unarodowienia handlu drzewnego zawiązała się w Żołyńi (pow. łańcucki) Spółdzielnia drzewna p. n. „Współdziałanie chłopskie”. Celem spółdzielni, która liczy obecnie 1212 członków, jest skup i przeróbka drzewa.

W realizowaniu swych zamierzeń natrafia jednak spółdz. na pewne trudności.

Ruchliwa ta placówka gospodarcza założyła składy opałowo-budowlane w Łańcucie, Leżajsku i Rogoźnie, posiada również pełne poparcie P. K. P. Dostarcza nie tylko podkłady kol., ale i materiał budowlany dla budownictwa rolniczego.

Spółdzielnia korzysta z wydatnej pomocy finansowej Oddziału Centralnej Kasy Spółdz. Rolniczych w Sandomierzu. —

DĘBICA

W związku z propagandą kupiectwa narodowego na terenie C.O.P. odbyła się w niedzielę 2 kw. w auli gimnazjum państwowego wielka wystawa kupiectwa polskiego na terenie miasta. Wystawa zorganizowana staraniem Związku Harcerstwa Polskiego pod kierunkiem Dyr. Gimn. Fr. Sadowskiego, prof. R. Christoffa oraz inż. H.

Kennera wykazała wielką aktywność nowo-wprowadzonego w Dębicy handlu narodowego. Liczne stoiska, z których na pierwszy plan wybijało się efektowne umieszczenie eksponatów firmy J. Przysieckiego „Mikrofon”, następnie stoisko Spółdzielni „Żniwo” wystawiające przeważnie nasiona i sprzęt rolniczo-ogrodniczy oraz miły kącik Bławatu Polskiego firmy Kotlińskiego — przyciągały liczne rzesze zwiedzających. Zaznaczyć należy, że wystawę w Dębicy obeślały bardzo starannie firmy śląskie, wielkopolskie oraz stołeczne. Między innymi zwracały uwagę zwiedzających gustownie rozmieszczone egzemplarze propagandowe Wydawnictwa C.O.P. ze Sandomierza. Przy dźwiękach radia odbyła się następnie loteria fantowa, z której dochód przeznaczono w całości na F. O. N.

*

W westibulu gmachu Sokoła w Dębicy otwarto 5-dniową wystawę Malarzy Polskich N. Leszczyca ze Lwowa. Około 200 obrazów pędzla mistrzów polskich oraz nowości w dziedzinie sztuk pięknych, mianowicie drzeworyty japońskie — przyciągały wielu melomanów sztuki.

*

Związek oficerów Rezerwy Koło Dębickie, solidaryzując się z wielką akcją dozbrojenia armii, zebrał między członkami okazałą kwotę 1400 zł., które przekazał na ręce Sekretariatu F. O. N. w Warszawie. Również i Gimnazjum Kupieckie z uzyskanych składek między nauczycielstwem i uczniami przekazało kwotę 100 na sprzęt wojenny.

We wtorek 4/IV. został zakończony 10-dniowy kurs wyszkoleniowy obrony przeciwlotniczej w Dębicy dla komendantów bloków. W kursie wzięło udział 50 osób, które poddały się egzaminowi końcowemu. Wykłady teoretyczne oraz część praktyczną przeprowadził instr. pow. O. P. L. Kisielewski.

*

W sali Zarządu Miejskiego w Dębicy odbyło się pod przewodnictwem podinsp. szkolnego posiedzenie Sekcji wychowania społecznego i propagandy Powiatowego Komitetu Przysposobienia Wojskowego i Wychowania i Fizycznego. —

Do współpracy z sekcją zaproszone zostały organizacje społeczne jak Z. S., Z. O. R., Z. R., Harcerstwo i inne. — Na posiedzeniu omówiono program pracy na najbliższy okres. Na pierwszy plan wysunięto zorganizowa-

nie 3 dniowego kursu dla instruktorów wychowania obywatelskiego. W kursie weźmie udział około 30 osób.

MIELEC

Wzorem lat ubiegłych mielecki Obwodowy Inspektorat Szkolny organizuje terenami gmin „Święta Pieśń”. Odbyły się już zebrania organizacyjne nauczycielstwa, jak również osób prowadzących pracę artystyczno-spiewaczą w zespołach pozaszkolnych. — W odnośnych Komitetach omówiono program, w którym poza pieśniami i tańcami własnego regionu, uwzględniono przede wszystkim repertuar regionu, krakowskiego i kieleckiego. —

Uprzystępnienie produkcji C.O.Pu dla całego społeczeństwa

W stalowej Woli odbył się zjazd dyrektorów zakładów przemysłowych z całego terenu Centralnego Okręgu Przemysłowego. Zjazd obradował pod przewodnictwem dyr. inż. Ceglanowskiego przy udziale ponad 40 przedstawicieli miejscowych zakładów przemysłowych.

Wobec tego, że produkcja Centralnego Okręgu Przemysłowego zaczyna już oddziaływać na nasz rynek wewnętrzny, a wytwory nowych fabryk rozchodzą się po całym kraju, a nawet za granicą, zjazd dyrektorów fabryk w C.O.Pie postanowił czyniąc zadość ogólnemu zainteresowaniu, uprzystępnić produkcję nowego okręgu całemu społeczeństwu i w tym celu uchwalił jak najliczniejsze wzięcie udziału w tegorocznych Targach Poznańskich. Udział ten ma się wyrażać w zbiorowym uczestnictwie wszystkich grup wytwórczości, aby w ten sposób dać pełny obraz dorobku przemysłowego nowego okręgu.

Czytelnikom,

Korespondentom
i Sympatykom
tygodnika „COP”
serdeczne życzenia

WESOŁYCH ŚWIĄT

składa

REDAKCJA

i ADMINISTRACJA.

WIADOMOSCI GOSPODARCZE

Rzemiosło polskie staje gotowe na apel

Samorząd rzemiosła polskiego w związku z obecną sytuacją wydał odezwę, w której po podkreśleniu, że ostatnie wydarzenia w krajach sąsiadujących z naszym państwem wzbudzają słuszny niepokój co do trwałości międzynarodowych umów i deklaracji politycznych, stwierdza dalej, że „My, Polacy, wychowani w twardej szkole twórcy niepodległości Polski Wielkiego Marszałka i ojca narodu, Józefa Piłsudskiego, zbrojną ręką osiągnęliśmy obecne, nie zawsze korzystne dla nas granice swego państwa i granic tych nie damy nikomu naruszyć”, a nawiązując do słów Naczelnego Wodza Marszałka Śmigłego-Rydza, wypowiedzianych dnia 8 sierpnia 1935 r. na Sowińcu, deklaruje, że w dniach wielkich postanowień rzemieślnicy polscy staną ramię przy ramieniu z całym społeczeństwem, z twardą decyzją pracy ofiarnej w swych warsztatach na rzecz wzmocnienia potęgi uzbrojenia armii polskiej i gotowości bojowej na każdy rozkaz Wodza Naczelnego.

Witając z uznaniem i radością decyzję wypuszczenia przez rząd wewnętrznej pożyczki na dobrojenie lotnicze armii i wiedząc, że każdy rzemieślnik polski zadeklaruje udział w subskrypcji na powyższą kwotę, na którą stać go będzie, zarząd i rada Związku Izby Rzemieślniczych wzywa wszystkie Izby Rzemieślnicze, organizacje i cechy dla propagandy, pomocy i ułatwienia prac subskrypcyjnych, powołanym ku temu organom.

Odezwę podpisali: prezes rady Związku Izby Rzemieślniczych R. P., Władysław Zakrzewski, prezes zarz. Zw. Izby Rzem. R. P., Jan Marian Wędrychowski, dyrektor Zw. Izby Rzemieślniczych R. P., Bolesław Sikorski.

P. B. R. stwierdza wzrost zużycia nawozów sztucznych

Według opinii Państwowego Banku Rolnego, poczynając od r. 1933 ilość nabywanych przez rolnictwo nawozów sztucznych stale wzrasta. Jest to bardzo pocieszający objaw, wskazujący na to, że po kryzysowym załamaniu się sytuacji gospodarczej rolnictwa następuje zwiększenie się siły nabywczej naszej wsi oraz podnoszenie się kultury rolnej warsztatów wiejskich.

Ilość dostarczonych przez P. B. R. nawozów sztucznych w r. 1938 osiągnęła ca 251 tys. ton; stanowi to w po-

równaniu z r. 1933 przeszło pięciokrotne zwiększenie zbytu, bowiem wówczas sprzedano ich zaledwie ca 49 tys. ton.

Wzrost gospodarki warzywniczo-sadowniczej

W związku z uruchomieniem zakładów owocowo-przetwórczych w Dwikozach pod Sandomierzem i stale rosnącą rozbudową Centralnego Okręgu Przemysłowego, nastąpił bardzo znaczny wzrost popytu na owoce i warzywa, co skłoniło większość mieszkańców wsi, położonych w nizinie nadwiślańskiej, do porzucenia uprawy zbóż i przejścia na gospodarkę bardziej dochodową — warzywniczo-sadowniczą. W pobliżu Sandomierza powstają nowe, względnie są rozszerzane już istniejące ogrody warzywnicze i sady. Nowe ogrody o dużych obszarach powstają również w okolicach Ostrowca Świętokrzyskiego oraz pod Zawichostem, które obecnie, po częściowej regulacji Wisły, zabezpieczone zostały przed powodzią.

Podział klienteli rolniczej między spółdzielczością a handlem prywatnym

Jak się dowiadujemy, kupiectwo branży rolniczej nosi się z zamiarem nawiązania współpracy ze Związkiem Gospodarczym Spółdzielni Rolniczo-Handlowych, mającej na celu podział

klienteli, udział w komisjach, uchwalających kontyngenty, kredyty itp.

Trzecia fabryka rowerów dla wsi

Jak się dowiadujemy, w wyniku pertraktacji prowadzonych pomiędzy Związkiem Spółdzielni Rolniczo-Handlowych a fabrykami rowerów w sprawie dostarczenia tego środka lokomocji ludności wiejskiej — produkcji tej podjęła się również, obok Państwowej Wytwórni Uzbrojenia w Radomiu i „Tornado” w Bydgoszczy, fabryka A. Rybowskiego w Warszawie, która wypuści rowery po 93 zł za sztukę. Tyle samo kosztować mają i rowery z „Tornado”, natomiast z P.W.U. — 97 zł.

P. A. A.

Stan zasiewów

Główny Urząd Statystyczny podaje do wiadomości, że stan zasiewów ozimych, ustalony na podstawie 4.000 sprawozdań korespondentów rolnych, przedstawił się w dniu 15/III br. przeciętnie dla całej Polski (z wyjątkiem woj. wileńskiego i nowogrodzkiego, gdzie oziminy były pod śniegiem) w stopniach kwalifikacyjnych następująco: pszenica 3.0, żyto 3.4, rzepak 2.9, koniczyna 2.9.

Związek „Społem” na Pożyczkę Obrony Przeciwlotniczej

Zarząd Zw. „Społem” na posiedzeniu w dnia 29 marca br. postanowił subskrybować Pożyczkę Obrony Przeciwlotniczej w sumie zł 250.000.

SANDOMIERSKI PRZEMYSŁ DRZEWNY

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

Sandomierz — Nadbrzezie. tel. 126

Warszawa — Klonowa 5-22, tel. 9-40-63

właściciele: ZOFIA PRZEDPEŁSKA i EDWARD SZARANIEC

dostarcza: detalicznie i wagonowo wszelkie materiały drzewne jak: stolarszczyznę, budowlane, parkiety i dykty, do każdej miejscowości w Centralnym Okręgu Przemysłowym.

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI

powiatu Biłgorajskiego

W BIŁGORAJU, ul. T. Kościuszki Nr 95 a

PRZYJMUJE wszelkiego rodzaju wkłady oszczędnościowe, zapewniające wkładcom korzystne oprocentowanie, pełne bezpieczeństwo i całkowitą tajemnicę.

ZAŁATWIA transakcje bankowe — inkaso, przekazy.

PROWADZI rachunki czekowe i bieżące.

UDZIELA POŻYCZEK.

Do ciast wielkanocnych:

cukier „Vanillin”,
olejki do pieczenia,
proszek do pieczenia

„Backin”

Dom czynszowy w Jarosławiu
przy głównej ulicy blisko stacji tanio sprzedam
Warszawa Lwowska 10. Maria Safutowa

Mechaniczny zakład stolarski

właściciel **Jan Szulc** mistrz stolarski
SANDOMIERZ, ul. ŻEROMSKIEGO — BOCZNA TEL. 178
wykonuje wszelkiego rodzaju roboty stolarsko-budowlane i me-
blowe z materiałów własnych i powierzonych.
CENY PRZYSTĘPNE — — — WYKONANIE SOLIDNE

SPÓŁDZIELNIA ROLNICZO HANDLOWA „ŻNIWO”

w Dębicy, organ Okręgowego Towarzystwa Rolniczego, poleca po ce-
nach najniższych hurtownie i detalicznie: nasiona rolne, materiały
opałowe, koks, materiały budowlane, żelazo i wszelkie artykuły rol-
nicze najlepszych fabryk krajowych, pasze treściwe, nawozy sztucz-
ne oraz wszelkie artykuły spożywcze — skup zboża i innych produk-
tów rolnych. — Członkowie korzystają z premii towarowej. Obowią-
zkiem wszystkich rolników i organizacji rolniczych jest zaopatrywanie
się we wszystkie artykuły w swojej powiatowej centrali handlowej.
WSZYSTKIM CZŁONKOM I ODBIORCOM „ŻNIWA” życzymy
WESOŁYCH ŚWIAT.

SPÓŁKA ROLNICZO - HANDLOWA

SANDOMIERZ

POLECA:

artykuły budowlane, węgiel, koks,
nawozy sztuczne, części maszyn
rolniczych, naczynia kuchenne.

OKRĘGOWE SPÓŁDZIELCZE
STOWARZYSZENIE
SPOŻYWCÓW

„POMOC BRATNIA”

W SANDOMIERZU!

Założ. w 1907 r., liczy 4.044 czł.

Bracia Lilipop, Szulc i S-ka Spółka z ogr. odpow. w Poznaniu, Oddział w Rzeszowie
ul. Matejki Nr 20 obok Fary tel. 406.

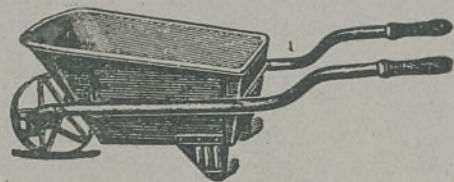
dostarczają:

Narzędzia rzemieślnicze dla: fabryk, ślusarzy, tokarzy, mechaników, automobilistów, blacharzy,
instalatorów, kowali, elektrotechników, stolarzy, murarzy i cieśli.

Artykuły techniczne dla: fabryk, cukrowni, młynów, tartaków, cegielni, gorzeln, mleczarni itd.

Armaturę: wodną, gazową, parową, kotłową, manometry, smarowniki, oliwiarki, łączniki do rur
czarne i cynkowe.

Pasy transmisyjne: skórzane, gumowe i parciane. Przybory do autogenicznego spawania, szcze-
liwa do kotłów parowych i maszyn. Łożyska kulkowe i metale łożyskowe, tygły grafitowe. Pręty-
druty-rury i blachy mosiężne, miedziane i aluminiowe.

TACZKI całożelazne różnych wielkości.
KÓŁKA żelazne do taczek drewnianych
w nieprześcignionej jakości i niskiej ce-
nie, dostarcza

ANTONI DYMNIKI

w Jarosławiu, ul. Głowackiego.
Fabryka Wyrobów Żelaznych.

2 LUB 1 POKÓJ UMEBLOWANY
z użyciem przedpokoju dla pacjen-
tów, czysty, suchy, u chrześcijan
poszukuj w Sandomierzu.

OFERTY SKŁADAĆ

w Administracji tygodnika
„C. O. P.”

Prenumer. roczna 7 zł., półroczna 3.75 zł., kwartalna 2 zł.,
w Ameryce 2 dol. 20 cent. rocznie.

OGŁOSZENIA: za całą stronę zł. 300, 1/2 str. zł. 160, 1/4 str. 80 zł.
1/8 str. zł. 40, drobne 20 gr. za słowo

Dla poszuk. pracy 10 gr. za słowo. Ogłoszenia w tekście 250/0 drożej,
Za treść ogłoszeń Redakcja nie bierze odpowiedzialności

Adres Redakcji i Administracji: Sandomierz
ul. Żeromskiego 6 Nr tel. 180.

Pocztowe konto rozrach. Sandomierz „C.O.P.” Nr
2 Konto czekowe P. K. O. Nr 145.700

Przedruk dozwolony jedynie z podaniem
źródła — Nadesłanych rękopisów Redakcja
nie zwraca

Redaktor: Wiesław Pisarczyk

Wydawca: Sandomierska Spółka Wyd. Spółdz. z odp. udziałami.

Diecezjalny Zakład Graf.-Drukarski w Sandomierzu.

SANDOMIERZ